Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru | Future Generations Commissioner for Wales

Cwestiynau ychwanegol PAPAC Rhagfyr 2023

Caerdydd, 5 Rhagfyr 2023

Trwy e-bost

Annwyl Mark,

Craffu ar Gyfrifon: Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru 2022-23

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Tachwedd 2023. Isod mae'r atebion i'ch cwestiynau ychwanegol.

1. **A ydych chi'n fodlon ar ddull Llywodraeth Cymru o bennu'r gyllideb ar gyfer eich swyddfa ar gyfer 2024-25 a'r ymgysylltiad yr ydych wedi'i gael hyd yma â swyddogion yn ei gylch?**

Rydym wedi ymgysylltu'n dda â swyddogion ynghylch y gyllideb ar gyfer fy swyddfa, ond nid yw penderfyniadau Gweinidogol wedi'u gwneud eto ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Er ein bod yn anfon gwybodaeth gyllideb dros dro i Lywodraeth Cymru yn gynnar (Awst) i helpu proses y gyllideb ar gyfer y flwyddyn ganlynol, nid ydym yn cael atebion na sicrwydd cyn mis Rhagfyr. O 4 Rhagfyr ymlaen, ni wyddom beth fydd ein cyllideb ar gyfer 2024-25. Cawsom awgrym gan swyddogion i gynllunio ar y llinellau a nodwyd yng nghyllideb setliad y llynedd ond heb unrhyw gadarnhad ai dyna'r ffigur a gawn.

Wrth gwrs, rydym yn ymwybodol o'r cyd-destun ariannol anodd sy'n wynebu Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, mae'r broses yn ei gwneud yn anodd inni gynllunio'n ddigonol ar gyfer y flwyddyn ganlynol.

Fel y gwyddoch, mae'r ymarfer alinio wedi cyfyngu ar ein gwytnwch, ac mae hyn yn cael effaith uniongyrchol. Er enghraifft, eleni nid wyf eto wedi gallu talu'r taliad Costau Byw yn llawn yn unol â chais LlC.

Nid ydym wedi gweld newid sylweddol ers cyhoeddi adroddiad y Pwyllgor ar ariannu Comisiynwyr. Nid oes gennym unrhyw arwydd o dderbyn lefel fwy cynaliadwy o gyllid fel yr awgrymwyd gan Bwyllgor ESJ, neu fel y gofynnwyd yn ein hamcangyfrif statudol.

2. **A wyddoch pryd yr ydych yn disgwyl clywed am eich dyraniad cyllid ar gyfer 2024-25, a fydd yn cael ei adlewyrchu yng Nghyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru?**

Disgwyliwn ddarganfod y ffigwr a ddyrannwyd i ni pan gyhoeddir y gyllideb ddrafft ar 19 Rhagfyr.

Rhoddwyd ffigur llinell sylfaen dangosol inni y llynedd o £1,680,000 fel rhan o'r llinell wastad dwy flynedd, ond nid yw hyn wedi'i gadarnhau.

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

3. **A allwch roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y trafodaethau yr ydych wedi'u cael gyda Llywodraeth Cymru ynghylch ymestyn nifer y cyrff o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 a'r goblygiadau cost cysylltiedig; beth yw'r goblygiadau i'ch swyddfa o beidio â chael cyllid ychwanegol ar gyfer yr wyth corff ychwanegol y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu eu hychwanegu?**

I ddechrau, gwnaethom ofyn am £129K i dalu am recriwtio un arweinydd Gradd 3, yn ogystal â chymorth a chyflenwi ar gyfer amser staff uwch fel goblygiadau cost yr wyth corff cyhoeddus newydd sy'n dod o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Yn dilyn hynny, bu swyddogion Llywodraeth Cymru yn trafod â ni y potensial o £8K - £10K y corff newydd fel ffigur amgen gweithredol posibl, ond ni chadarnhawyd hyn erioed.

Ein dealltwriaeth ni yw ein bod yn credu y bydd wyth corff cyhoeddus newydd yn dod o dan y Ddeddf o 1 Ebrill ond nid yw hynny wedi'i gadarnhau ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw gyllid ychwanegol wedi'i gytuno.

Mae'r posibiliadau o ddim cyllid ychwanegol neu oedi cyn dod â chyrff newydd o dan y Ddeddf hefyd wedi'u nodi fel opsiynau yn ddiweddar, o ystyried y pwysau aruthrol ar gyllideb Llywodraeth Cymru. Rwyf wedi nodi mai pan fetho popeth arall y byddwn yn amsugno costau ychwanegol pe bai'r dewis arall yn golygu na fyddai'r cyrff yn dod o dan y Ddeddf. Mae'n bwysig bod pob corff cyhoeddus sy'n bodloni'r meini prawf yn cael eu cynnwys, ond byddai hyn unwaith eto yn cynyddu'r pwysau ar fy swyddfa a'r gwasanaethau y gallaf eu darparu.

Rwyf wedi ei gwneud yn glir, er mwyn osgoi unrhyw broblemau o'r fath yn y dyfodol, y dylai Asesiadau Effaith Rheoleiddiol gynnwys darpariaeth ar gyfer costau uwch ar fy swyddfa bob tro y bydd corff yn dod o dan gylch gwaith y Ddeddf. Rydym eisoes wedi amsugno 4 Cyd-bwyllgor Corfforaethol. Er mwyn osgoi bylchau cyllid yn y dyfodol, mae'n galonogol gweld bod sgyrsiau cynnar yn cael eu cynnal bellach o fewn Llywodraeth Cymru a gyda fy swyddfa ar oblygiadau cost cynigion newydd. Er enghraifft, gyda'r posibilrwydd o gyflwyno Bil ar Dipio Glo a fyddai'n creu corff newydd i ddod o dan y Ddeddf, mae LlC wedi tynnu sylw eu cydweithwyr at yr angen i ystyried costau ychwanegol i ni ac Archwilydd Cyffredinol Cymru, ac fe wnaethon nhw wahodd fy swyddfa i fod yn rhan o'r trafodaethau. Mae hwn yn ddatblygiad cadarnhaol a chalonogol ar gyfer y dyfodol, yn awr mae angen inni ddatrys y sefyllfa ar gyfer yr 8 corff presennol, lle mae sgyrsiau o'r fath wedi'u methu.

Ni fydd gan y cyrff newydd y 7 mlynedd o brofiad sydd gan y 48 arall a bydd angen cymorth ychwanegol arnynt. Dyma pam yr oeddwn wedi costio ar gyfer cyfarfodydd cyflwyno, hyfforddiant, cynnydd yn fy ngweithlu i ddarparu cyngor a monitro ac asesu cyrff ychwanegol yn ychwanegol. Wedi dweud hynny, mae rhai cyrff newydd eisoes wedi gwneud buddsoddiad cryf ac wedi dangos

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

ymrwymiad i'r Ddeddf yn barod (Cymwysterau Cymru, Trafnidiaeth Cymru, Awdurdod Cyllid Cymru...).

Rwyf eisoes wedi dechrau gweithio gyda'r 8 corff newydd hyn, mewn modd ysgafn, fel y cyhoeddwyd y cynlluniau ddwy flynedd yn ôl. Rydym i gyd wedi bod yn paratoi ac ni allwn fforddio peidio. Rwyf wedi neilltuo swyddog arweiniol yn fy nhîm i bob sefydliad, ac maent wedi cael cyfarfodydd cychwynnol (weithiau sawl cyfarfod) yn canolbwyntio ar gyngor i osod amcanion llesiant. Rydym wedi nodi anghenion cymorth a datblygu'r cyrff newydd drwy'r cyfarfodydd hyn.

Rwyf wedi cyfarfod â'r Prif Weithredwr a/neu'r Cadeirydd ar gyfer pob corff ychwanegol. Mae fy nhîm wedi cyfrannu at sesiynau Cyfnewid Gwybodaeth Llywodraeth Cymru, gan roi cyflwyniadau i'r cyrff ychwanegol, yn ogystal ag adnoddau a chyngor. Rydym hefyd wedi darparu sesiynau dysgu a datblygu sydd wedi'u targedu at gyrff newydd.

Bydd lefel gyffredinol y cymorth y byddaf yn gallu ei gynnig o 1 Ebrill 2024 yn dibynnu ar y gyllideb y byddaf yn ei dyrannu y flwyddyn nesaf.

4. **A yw Llywodraeth Cymru wedi ymgysylltu â chi am ei gwerthusiad o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 ac os felly, beth yw'r cwmpas a'r amserlen ar ei chyfer?**

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybod i ni am eu cynlluniau. Deallwn eu bod wedi comisiynu ymchwil a ddylai fod ar gael ymhen 18 mis ac wedi penodi ymchwilydd. Bydd ein swyddfa yn cael ei chyfweld. Bydd Llywodraeth Cymru wedyn yn adolygu'r ymchwil hwnnw ac yn ysgrifennu adroddiad ar gyfer y Senedd. Nid ydym wedi cael amserlen fanwl ar gyfer hyn eto.

5. **Yn eich Adroddiad Blynyddol 2022-23, rydych yn nodi ffocws eich swyddfa ar gyfer y dyfodol. Rydych yn dweud "Rhwng mis Mawrth a mis Medi, bydd fy nhîm a minnau yn achub ar y cyfle i adnewyddu ein hymagwedd at yr hyn a wnawn a gosod meysydd ffocws newydd ar gyfer ein gwaith". A ydych wedi gwneud hyn ac os felly, a allwch roi manylion ac egluro sut, o ganlyniad, y byddwch yn dyrannu amser ac adnoddau eich swyddfa yn fwy effeithiol i greu'r effaith fwyaf?**

Mae'r gwaith hwn wedi'i gwblhau. Ym mis Tachwedd cyhoeddais fy strategaeth newydd, Cymru Can. Gallwch ddod o hyd iddo yma:

2023-11-20-Strategy-Cymraeg.pdf (futuregenerations.wales)

Er mwyn blaenoriaethu'r rhaglen waith, rwyf wedi cyflwyno 5 cenhadaeth ar gyfer fy swyddfa yn ystod fy nhymor. Rwyf wedi defnyddio model Theori Newid i sicrhau bod ein gwaith yn canolbwyntio ar effaith ac i sicrhau ein bod yn gwneud cysylltiadau clir rhwng yr hyn a wnawn a'r hyn yr ydym am ei gyflawni (ein heffaith).

Ein 5 cenhadaeth integredig fydd:

Comisinydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

- Gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn effeithiol
- Argyfyngau hinsawdd a natur
- Iechyd a llesiant
- Diwylliant a'r iaith Gymraeg
- Economi llesiant

Yn ystod saith mlynedd gyntaf Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, gosodwyd sylfeini cadarn, gan sicrhau effaith fel rhan o fudiad dros newid yng Nghymru. Rydym am wneud y mwyaf o raddfa a chyflymu'r effaith honno dros y saith mlynedd nesaf a thu hwnt.

I grynhoi, y newidiadau allweddol yr wyf yn eu gwneud yw:

- Rhoi mwy o ffocws nag o'r blaen ar gyrff cyhoeddus y tu allan i Lywodraeth Cymru
- Diweddaru ein cyngor, gan dynnu ar brofiad y 7 mlynedd diwethaf, a darparu mwy o eglurder ynghylch ein disgwyliadau mewn rhai meysydd
- Rhoi mwy o help i gyrff cyhoeddus ynghylch 'sut' y maent yn gwneud y newidiadau sydd eu hangen i gael effaith
- Cynnal adolygiadau mwy rheolaidd lle nad yw'r cynnydd yn foddhaol a darparu argymhellion adeiladol ar gyfer gwelliannau
- Gosod mesurau perfformiad newydd a fydd yn dweud wrthym sut yr ydym yn gwneud ac yn ein galluogi i newid yr hyn a wnawn os nad ydynt yn cael effaith.

6. Sut ydych chi wedi ymgysylltu â staff ar draws eich swyddfa, ac wedi gofyn am eu barn, wrth i chi adnewyddu dull gweithredu eich swyddfa a phennu meysydd ffocws newydd ar gyfer eich gwaith?

Trwy weithredu yn ogystal â sgwrsio, rwyf wedi cynnwys fy nhîm yn llawn wrth gynllunio fy null newydd. Fe wnaethom ddilyn proses pum cam (ein pum cam), gan ddefnyddio'r ffyrdd o weithio a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i'n helpu i ddeall yr heriau mwyaf a wynebir gan genedlaethau'r dyfodol, beth sydd angen i gyrff cyhoeddus yng Nghymru ei wneud i fynd i'r afael â'r rhain, a beth ddylai ein rôl fod wrth wneud i newid trawsnewidiol ddigwydd. Fe wnaethom gynnwys mwy na 1,400 o bobl ar draws pob sector yng Nghymru, gan adeiladu ar ymchwil i ddeall tueddiadau byd-eang sy'n effeithio ar Gymru nawr ac yn y tymor hir.

Fe wnaethon ni brofi ein ffordd o feddwl ar hyd y ffordd, a, thrwy dystiolaeth, dadansoddiadau a data, rydyn ni wedi casglu ystod eang o wybodaeth sydd wedi llywio'r dull rydyn ni'n ei alw nawr yn Gymru All (gallwch ddarllen mwy am hyn yn ein Hadroddiad Methodoleg sydd ar gael yma.)

Yn ystod y broses hon, buom hefyd yn ymgysylltu'n eang â'n tîm staff yn ystod pob un o'r pum cam drwy amrywiaeth o ddulliau, gan gynnwys:

- Gweithdy staff i adolygu ein proses gosod blaenoriaethau o'r tro diwethaf (2016 – 2023)
- Gweithdy staff yn defnyddio techneg Triongl y Dyfodol i fewnbynnu i Cam 1
- Anogwyd yr holl staff i gwblhau arolwg Ffocws Ein Dyfodol yn ystod Cam 2
- Trafodaethau un i un gydag aelodau staff i gasglu syniadau ac adborth, er enghraifft yn ein tîm Cyrff Cyhoeddus
- Mewnbwn parhaus i'r broses trwy gyfarfodydd tîm
- Gwahoddwyd yr holl staff i fynychu cyfres o weithdai ar gyfer pob un o'r cenadaethau oedd yn dod i'r amlwg – cynigiodd y rhai na allent fynychu drafodaethau un-i-un.
- Mewnbwn tîm cyfan i'r strategaeth ddrafft yn ystod diwrnod i ffwrdd deuddydd ym mis Medi.

7. **A ydych wedi nodi eich gweledigaeth gyffredinol, ynghyd ag unrhyw newidiadau yr ydych yn bwriadu eu gwneud i'r gweithrediadau a'r ffyrdd o weithio a fabwysiadwyd gan eich rhagflaenydd, yn unol â chais y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol? Os felly, sut olwg sydd ar hwn?**

Mae'r weledigaeth gyffredinol a'r newidiadau allweddol wedi'u cynnwys yn ein Gweledigaeth, Diben a Gwerthoedd sefydliadol newydd fel rhan o'r strategaeth (cyhoeddwyd Tachwedd 2023). Gweler yr ateb i gwestiwn 5.

Fel rhan o 'ymarfer cynnwys Ffocws Ein Dyfodol' i baratoi ar gyfer ein strategaeth, adolygwyd lle rydym yn ystyried ein bod wedi cael yr effaith fwyaf gyda rhanddeiliaid allanol (a mewnol). Mae hyn wedi cynnwys trafodaethau ar ein gweithrediadau a ffyrdd o weithio.

Mae ein strategaeth newydd yn ceisio sicrhau mwy o ymgysylltiad gan ein tîm â chyrff cyhoeddus, gan ganolbwyntio ar weithredu ac effaith i sicrhau bod y ddeddfwriaeth yn gwireddu ei photensial yn llawn.

Comisinydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

Mae ailstrwythuro tîm ar y gweill (gweler cwestiwn 11 isod) sy'n rhan annatod o gyflawni'r newidiadau hyn.

Byddwn yn parhau i sefydlu sylfaen gadarn ar gyfer polisïau blaengar ac arloesi, gan gerdded y sôn am y Ddeddf, yn enwedig yn y meysydd newid corfforaethol, er enghraifft rhoi ein Cynllun Gweithredu Gwrth-hiliol ar waith a'n Cynllun Gweithredu Datgarboneiddio sydd ar ddod.

8. Pa gynnydd yr ydych wedi'i wneud gyda'ch cynllun corfforaethol newydd, yr ydych wedi ymrwymo i'w gynhyrchu erbyn yr hydref hwn, a beth y gallwch ei ddweud wrthym amdano?

Gweler yr ateb i gwestiwn 5 uchod.

Cyhoeddwyd ein strategaeth saith mlynedd newydd Cymru Can ym mis Tachwedd 2023 a oedd yn nodi pum cenhadaeth. Bydd y ddogfen hon yn cael ei hategu gan gynlluniau gweithredol tair blynedd (ein 'Map Llwybr') ar gyfer 2024 - 2027 a 2027-2030).

9. Argymhellodd y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol eich bod yn nodi'r canlyniadau yr hoffech eu cyflawni yn ystod eich cyfnod yn y swydd, ynghyd â dangosyddion perfformiad allweddol. Pa gynnydd ydych chi wedi'i wneud o ran gwneud hyn?

Mae'r canlyniadau wedi'u nodi yn fy strategaeth newydd. Gweler yn arbennig y diagramau sy'n gosod y model theori newid sydd i gyd yn cynnwys canlyniadau ar gyfer pob cenhadaeth.

Mae'r canlyniadau hyn yn cael eu mireinio ymhellach yn ddangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir, a fydd yn cael eu cynnwys yn y Map Llwybr tair blynedd, o 1 Ebrill 2024.

10. A oes gennych gynlluniau i bennu cerrig milltir ar gyfer cyflawni pob blwyddyn o'ch tymor yn y swydd ac os felly, sut yr ydych yn bwriadu adrodd ar y cynnydd a wnaed yn eu herbyn?

Gweler yr ateb i gwestiwn 9 uchod.

Bydd manylion sut y byddwn yn cyflawni pob un o'n pum cenhadaeth yn cael eu cynnwys mewn Map Llwybr tair blynedd o 1 Ebrill 2024. Byddwn yn adolygu ein hymagwedd wrth fynd yn ein blaenau, gan gynnwys eraill i wneud yn siŵr ein bod bob amser yn cael yr effaith fwyaf y gallwn o fewn ein hadnoddau i wella llesiant pobl yng Nghymru yn awr ac am genedlaethau i ddod.

Comisinydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

Rydym wedi ymrwymo i fabwysiadu dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir yn seiliedig ar y llinellau canlynol:

• ***Beth rydym wedi'i wneud.*** Enghraifft - effaith ein sesiynau dysgu a datblygu a'r gwaith a wnawn i rannu arfer gorau.

• ***Pwy rydym wedi cyrraedd.*** Enghraifft - ystod a nifer y sefydliadau a ymgysylltwyd drwy bob un o'n cenadaethau.

• ***Monitro ac asesu.*** Enghraifft - nifer y cyrff cyhoeddus sy'n gallu dangos cynnydd yn eu hamcanion llesiant, y ffordd y maent yn cymhwyso'r pum ffordd o weithio ac yn cyfrannu at gynnydd yn erbyn 50 o ddangosyddion cenedlaethol Cymru.

• ***Cyngor.*** Enghraifft - sefydliadau yn gweithredu yn dilyn ein cyngor; cyrff cyhoeddus a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn teimlo'n hyderus wrth gyflawni Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

• ***Cynnull.*** Enghraifft - mae rhanddeiliaid ar draws pob sector yn cytuno bod ein tîm yn helpu i ysgogi newid yn ein meysydd cenhadaeth; mae detholiad eang o bartneriaid gan gynnwys y sector gwirfoddol a grwpiau cymunedol yn cytuno bod ganddynt lais cryf wrth osod amcanion llesiant y sector cyhoeddus sy'n gysylltiedig â'r cenadaethau.

• ***Eiriol.*** Enghraifft - Mae cyrff cyhoeddus wedi gweithredu argymhellion o'n hadolygiad Adran 20 a gallant roi enghreifftiau o sut y mae wedi eu helpu i newid arfer; cynnydd yn nifer y cyrff cyhoeddus a'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n cytuno eu bod yn glir ynghylch rolau'r Llywodraeth, Archwilio Cymru a Chomisiwn Cenedlaethau'r Dyfodol mewn perthynas â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ac sy'n cytuno bod y cyngor a gânt yn gyson.

Rydym am i'r DPAau fod yn ystyrlon a dangos cynnydd ar y pethau sydd o dan ein rheolaeth; i weld sut mae ein gwaith yn cael effaith i ddysgu gwersi ar beth i'w stopio neu barhau flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Mae ein DPA yn seiliedig ar bethau y gallwn effeithio'n uniongyrchol arnynt, yn hytrach na dangosyddion ehangach, llai penodol.

Yn y pen draw, mae angen inni weld cynnydd hefyd ar lefel genedlaethol yn y dangosyddion llesiant cenedlaethol ac sy'n dangos yr effaith ar fywydau pobl.

11. Fe ddywedoch chi wrth y Pwyllgor eich bod yn adolygu eich strwythur uwch staff, a'ch bod yn cyfarfod, y diwrnod ar ôl y cyfarfod, â'r tîm i'w drafod. A allwch chi ddweud, ar hyn o

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Future Generations Commissioner for Wales

bryd, beth yw canlyniad yr adolygiad a rhannu manylion unrhyw newidiadau arfaethedig, ynghyd â'r rhesymeg drostynt?

Rwyf wedi cynnal proses ailstrwythuro sy'n cwmpasu'r sefydliad cyfan, nid dim ond yr uwch dîm arwain. Roedd hyn am ddau reswm: (i) oherwydd y sefyllfa gyllidebol heriol sy'n ein hwynebu a (ii) oherwydd yr angen i ad-drefnu'r tîm yn unol â'r strwythur newydd.

Ar adeg ysgrifennu hwn, bydd pump o bobl yn gadael y sefydliad ddiwedd mis Mawrth 2024 ac mae dau berson wedi lleihau eu horiau. Mae newidiadau wedi'u gwneud ar wahanol lefelau o'r UDA i Gymorth Tîm.

Cytunwyd hefyd i ysgrifennu at y Pwyllgor gyda rhagor o wybodaeth gan gynnwys:

- **rhagor o fanylion am ble rydych chi'n meddwl bod cyfleoedd i chi gyflawni yn erbyn dyletswyddau a phwerau eich swydd, ac i allu denu cyllid o rywle arall.**

Dros y blynyddoedd mae fy swyddfa wedi sicrhau adnoddau ychwanegol, yn bennaf drwy bartneriaethau a secondiadau; a chodi tâl am wasanaethau am wasanaethau ad hoc.

Rydym yn bwriadu edrych ar ddatblygu model ar gyfer codi tâl am wasanaethau i roi adnoddau ychwanegol imi yn y dyfodol, ond nid yw'r gwaith hwnnw wedi dechrau eto.

Rydym hefyd yn edrych ar barhau â 2 raglen benodol sydd wedi bod yn llwyddiannus wrth hyrwyddo datblygu cynaliadwy:

- Academi Arweinyddiaeth Cenedlaethau'r Dyfodol: Ar hyn o bryd rydym yn rhedeg y drydedd academi. Mae pob academi yn hyfforddi 30 o arweinwyr y dyfodol o'r cyhoedd, preifat a gwirfoddol mewn sgiliau arwain i gefnogi cyflawni'r nodau llesiant. Rydym yn codi arian ar gyfer y rhaglen hon, sy'n costio tua £180,000 y flwyddyn, gan godi'r arian cyfatebol o'r sector cyhoeddus a phreifat. Byddwn yn dechrau codi arian a chynllunio ar gyfer y bedwaredd academi yn fuan. Mae'r rhaglen wedi cynnal dau werthusiad annibynnol a ganfu effaith gadarnhaol ar gyfranogwyr ac ar y sefydliadau y maent yn gweithio iddynt o ran gwell sgiliau arwain a gwybodaeth am sut i weithredu'r nodau llesiant.

- Rhaglen Ryngwladol Llywodraeth Cymru – fel partner strategol i dîm rhyngwladol Llywodraeth Cymru rydym wedi derbyn cyllid penodol yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf i redeg rhaglen i hwyluso arferion da a chyfnewid gwybodaeth rhwng cyrff cyhoeddus Cymru a'u cymheiriaid byd-eang yn flynyddol. Yn y flwyddyn ariannol gyfredol, cawsom £200,000 ar gyfer y rhaglen ryngwladol. Rydym wedi cael ein gwahodd i gyflwyno cynnig ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf a byddwn yn cynnig trefniant ariannu tebyg – fodd bynnag nid ydym wedi cael arwydd o lefel ariannu ar 4 Rhagfyr.

- **copïau o ddwy gofrestr risg Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.**

Mae'r rhain ynghlwm, yn gyfrinachol.

Ar hyn o bryd rydym yn edrych ar ddiwygio ein cofrestr risg i'w halinio â'r strategaeth newydd.

▪ egluro pam y cwblhaodd eich archwilwyr mewnol dri adolygiad yn ystod 2022-23, o gymharu â chwech yn 2021-22 ac a oedd hyn yn adlewyrchu'r rhaglen waith a nodir yn y cynllun archwilio mewnol ar gyfer 2022-23. A yw'n egluro pam y bu gostyngiad o £4k yn y tâl i archwilio mewnol i £7k yn 2022-23, o'i gymharu â 2021-22?

Mae dau reswm dros y nifer lai o archwiliadau mewnol y flwyddyn honno:

- gwnaethom ohirio archwiliad tan y flwyddyn ganlynol, fel y byddai'n fwy ystyrlon h.y. roedd yr archwiliad seiberddiogelwch wedi'i ohirio oherwydd bod gwaith yn cael ei wneud i gael achrediad IASME Lefel 2 newydd a theimlwyd hynny gan ein Pwyllgor Archwilio Risg a Sicrwydd a thîm rheoli y byddai'r archwiliad yn gwneud mwy o synnwyr ar ôl i achrediad IASME gael ei sicrhau.
- Roedd y flwyddyn flaenorol wedi cynnwys archwiliadau ychwanegol (gan gynnwys caffael).

O ran costau, roedd hyn yn golygu bod archwiliad 4 diwrnod wedi'i gyllidebu wedi'i ganslo (seiberddiogelwch). Yn ogystal, roedd 1 diwrnod o arian wrth gefn wedi'i gynnwys (fel sy'n cael ei wneud bob blwyddyn) ac ni chafodd ei ddefnyddio y flwyddyn honno. Gan fod ein harchwilwyr yn bilio am waith sydd wedi'i gwblhau yn unig, mae'r gostyngiad yn y ffi yn cyfateb i'r pum niwrnod y cynlluniwyd ar eu cyfer ond nas defnyddiwyd.

Credaf fy mod wedi ateb eich holl gwestiynau yn llawn, ond mae croeso i chi gysylltu â mi os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch.

Yr eiddoch yn gywir,

D. Walker

Derek Walker

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru

Future Generations Commissioner for Wales

Comisinydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Tramshed Tech, Heol Pendyris
Caerdydd, CF11 6BH
cystylltwchani@cenedlaethaurdyfodol.cymru
cenedlaethaurdyfodol.cymru

Future Generations Commissioner for Wales
Tramshed Tech, Pendyris Street
Cardiff, CF11 6BH
contactus@futuregenerations.wales
futuregenerations.wales